

Gastrol voor internationaal consortium drug monitoring biologics

bloedbank in Suriname: Bert Polman (VUmc), Marga Goris, Tropeninstituut, Moh Daha (LUMC/RUG), Marco Polak, Diana Wouters, Kristoff van Avondt, John Scharenberg, Annemiek de Fijter, Guido Kruit (Sanquin). Het transport van de apparatuur werd gefaciliteerd door de heren M.O Daha en Rewat.

Marieke van Ham (Bussum, 1964) is hoofd afdeling Immunopathologie bij Sanquin en hoogleraar Biologische Immunologie aan de UvA, Faculteit Natuurwetenschappen, Wiskunde en Informatica, dezelfde faculteit waar ze zelf studeerde. Zij is president van het Europese Immunologie Congres in 2018 in Amsterdam.
www.sanquin.nl/en/research/who-is-who/marieke-van-ham/m.vanham@sanquin.nl

Martin Smid Studeerde geneeskunde en promoveerde aan de Universiteit van Groningen. Is 21 jaar werkzaam bij de bloedbank en als managing director Sanquin Consulting Services betrokken bij kennisoverdracht om de beschikbaarheid en veiligheid van bloedproducten te verbeteren. Daarnaast is hij verantwoordelijk voor de opleiding *Management of Transfusion Medicine* bij het UMCG.
<https://www.linkedin.com/in/w-martin-smid-4b804a33/m.smid@sanquin.nl>

Maria Tjon A Loi (Suriname, 1960) is afgestudeerd in de Geneeskunde aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Na haar terugkeer werkte zij een paar jaren als huisarts en sinds 1991 werkzaam als keuringsarts van bloeddonors. Vanaf 1997 is zij Medisch Directeur van de Nationale Bloedbank van het Surinaamse Rode Kruis.

Marja Naarendorp (Paramaribo, 1950) is opgeleid als fysiotherapeut. Sinds de vroege jaren negentig heeft zij ook een master rechten en is zij geregistreerd *Lawyer and Mediator*. Sinds 1995 zit zij bij het surinaamse Rode Kruis, eerst als Directeur Generaal. Vanaf 2004 is zij als vrijwilliger voorzitter van zowel het Surinaamse Rode Kruis als de Nationale Bloedbank van Suriname. Naarendorp was penvoerder van het Twinning-project.

Gerard van Mierlo (Haarlem, 1960), studeerde microbiologie, specialisatie immunologie aan avond-HBO (Amsterdam). Sinds 1980 werkt hij bij Sanquin, uitgezonderd 5 jaar bij Crucell. Van Mierlo is gespecialiseerd in eiwitzuivering. Momenteel is hij teamleider bij de sectie 'complement and inflammation' van de afdeling Immunopathologie.
<https://www.linkedin.com/in/gerard-van-mierlo-a1337634/g.vanmierlo@sanquin.nl>

Rohma Banwari studeerde biomedische wetenschappen (specialisatie immunologie en infectieziekten) aan de Vrije universiteit van Amsterdam. Zij is sinds maart 2017 werkzaam als docent-onderzoeker aan de Anton de Kom universiteit van Suriname. Momenteel is ze complementbepalingen aan het opzetten in Suriname voor haar promotietraject.
<https://www.linkedin.com/in/rohma-banwari-a6a6a622/>

Al meer dan tien jaar maken artsen gebruik van een groeiend aantal monoklonale antistoffen die de klinische praktijk radicaal hebben getransformeerd. Met name voor de behandeling van patiënten met ontstekingsaandoeningen zoals reumatoïde artritis, de ziekte van Crohn en multiple sclerose worden deze antistoffen toegepast. Het Biologics laboratorium van Sanquin Diagnostiek en Research neemt samen met reumatologiecentrum Reade deel aan een internationaal consortium dat onderzoek doet naar deze antistoffen.

Samen met reumatoloog en onderzoeker bij Sanquin Gertjan Wolbink is Annick de Vries, hoofd van de afdeling Biologics van Sanquin, betrokken bij dit consortium. "Met een aantal andere academische groepen uit Frankrijk, Spanje, Italië en onze zuiderbuur België werken wij al een aantal jaren aan het ontwikkelen en standaardiseren van het monitoren van het therapeutisch effect van deze antistoffen. Met name voor TNF-antagonisten is er een grote variatie in klinische respons tussen individuele patiënten", vertelt De Vries. "Met therapeutic drug monitoring (TDM) meten wij de concentratie van de therapeutische antistof, vaak in combinatie met anti-drug antilichamen (ADA). De arts kan de uitkomst relateren aan de klinische verschijnselen van de patiënt en daarmee de therapie individueel afstemmen." Hoewel een dergelijke aanpak eenvoudig klinkt, zijn er in de praktijk nog veel haken en ogen. De *Monitoring of Monoclonal Antibodies Group in Europe (MAGE) for inflammatory diseases* deelt ervaringen in TDM van biologics en bouwt aan klinische expertise. De Vries: "Door het combineren van onze kennis op het gebied van farmacologie, immunologie en toegepaste wetkunde zijn wij gezamenlijk in staat om de klinische praktijk op basis van evidence te onderbouwen en te verbeteren." MAGE wordt gefinancierd door het Franse regionale fonds *Le Studium*. Eén van de doelstellingen van *Le Studium* is het opzetten van regionale (in Europese zin) samenwerkingsverbanden om lokaal het onderzoek in de Val de Loire te versterken. MAGE is een van de vele initiatieven.

De doelstellingen van MAGE zijn: (1) het veld te informeren over de stand van zaken op het gebied van therapeutic drug monitoring door het gezamenlijk opstellen van position papers en wetenschappelijke artikelen, (2) het standaardiseren van assays voor spiegelbepalingen, (3) het analyseren van uitkomsten en ontwikkelen van algoritmen voor het verbeteren van therapeutic drug monitoring en (4) het opzetten van internationale klinische studies om de assays te valideren.

Het consortium heeft de mogelijkheid gekregen om als guest editors een nummer van het tijdschrift *Therapeutic Drug Monitoring* te vullen. Dit nummer van het tijdschrift (augustus 2017) geeft hiermee een overzicht van de stand van zaken van het onderzoek naar en de klinische praktijk van het gebruik van biofarmaceutica bij ontstekingsziekten. De Vries: "Het TDM veld wordt tot nu toe gedomineerd door zogenaamde 'small molecules'. TDM van biologics staat nog in de kinderschoenen. Er is nog verwarring over welke assays goede data genereren en hoe deze geïnterpreteerd moeten worden. In dit nummer van TDM geven wij als gastredactie een overzicht van het veld, belichten we de technische aspecten van de verschillende assays voor de geneesmiddelen als ook voor de anti-drug antilichamen. Ook is er ruim aandacht voor de interpretatie van de data en worden de eerste modellen gepresenteerd. Verder wordt de literatuur over TDM biologics in inflammatoire ziektes per discipline samengevat – van reuma tot psoriasis, maar ook de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa, met speciale aandacht voor de pediatrie, waar dosering extra lastig is." Bij het uitkomen van Bloedbeeld zal het nummer on-line gepubliceerd zijn. "Het is bijzonder om als consortium op zo'n manier de ontwikkelde kennis en expertise gebundeld aan het veld te kunnen aanbieden.", besluit De Vries.

MAGE: www.lestudium-ias.com/content/monitoring-monoclonal-antibodies-group-europe-mage-inflammatory-diseases
Ther Drug Monit 2017; 39(4):305-462: <http://journals.lww.com/drug-monitoring>

Samenwerking